

กระบวนการสร้างความชอบธรรมที่ยึดโยงกับ  
ความสามารถในการปฏิบัติงานของรัฐบาลลาว  
ในยุคความปกติใหม่

สุพิชฌาย์ ปัญญา  
สำนักวิชาการเมืองการปกครอง  
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Email: supitcha.pu@cmu.ac.th

## บทคัดย่อ

ในบทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลลาวในยุคความปกติใหม่ ด้วยวิธีการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลลาวและวิเคราะห์ร่วมกับกรอบแนวคิดความชอบธรรมในรัฐสังคมนิยม

ผลการศึกษาพบว่า การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่น ความยากจนและอัตราการว่างงาน ถ้าปัญหาเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็อาจจะสันคลอนความชอบธรรมของรัฐบาลลาวได้ ดังนั้น รัฐบาลลาวจึงมี 3 แนวทางในการสร้างความชอบธรรม ได้แก่ ความมั่นคงนำเศรษฐกิจภายใต้การต่อสู้กับศัตรูอันร้ายกาจ การพัฒนาเศรษฐกิจแบบรัดเข็มขัด และการสร้างสภาวะผู้นำภายใต้วิกฤตการณ์

**คำสำคัญ:** สปป.ลาว, การสร้างความชอบธรรม, พรรคประชาชนปฏิวัติลาว

## Performance-Based Legitimatization of the Lao Government in the New Normal Era

Supitcha Punya

Faculty of Political Science and Public Administration,

Chiang Mai University

Email: [supitcha.pu@cmu.ac.th](mailto:supitcha.pu@cmu.ac.th)

**Abstract**

This research article aims to study the legitimization of the Lao government in the new normal era. The acquired data is collected by reviewing literature on the Lao government's legitimization to analyze with the concept of legitimacy in socialist countries.

The research results show that the COVID-19 contagion jeopardizes Lao economy, such as an increasing number of poverty and unemployment rates of the country. Therefore, the Lao government legitimizes itself in three direction which are the national security comes first to tackle with the terrible enemy, austerity economic development, and leadership under the crisis.

**Keyword:** Lao PDR, Legitimation, Lao People's Revolutionary Party

## บทนำ

ปี ค.ศ. 2020 ถือเป็นปีที่ทำลายสำหรับรัฐบาลในหลายประเทศ อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ที่ส่งผลต่อสภาวะชะงักงันทางเศรษฐกิจ (Economic stagflation) ในระดับโลก รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ตกอยู่ภายใต้ความปกติใหม่ (New normal) ที่ทำให้การใช้ชีวิตของพวกเขาไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป จึงทำให้รัฐบาลแต่ละประเทศต้องจัดการกับปัญหาเศรษฐกิจ ภาวะการว่างงาน ความมั่นคงและระบบสาธารณสุขในเวลาเดียวกัน เพราะถ้าหากรัฐบาลไม่สามารถจัดการกับปัญหาอย่างทันที่หวังหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอ ก็อาจจะนำไปสู่การต่อต้านหรือการโค่นล้มอำนาจรัฐบาลด้วยน้ำมือของประชาชน ดังนั้น การสร้างความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลภายใต้กระบวนการสร้างความชอบธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อความอยู่รอดของรัฐบาล มิเช่นนั้น ก็อาจจะนำไปสู่ความล่มสลายของระบอบ (Regime collapse) ในท้ายที่สุด

ภายใต้ความท้าทายในยุคความปกติใหม่ที่มีต่อรัฐบาลที่กล่าวถึงในข้างต้น ในบทความวิจัยชิ้นนี้เลือกศึกษากระบวนการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลลาว ในยุคความปกติใหม่ เนื่องจาก สปป.ลาว เป็นประเทศที่ปกครองโดยระบบสังคมนิยมที่มีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวครองอำนาจนำในฐานะรัฐบาล (หรือพรรครัฐ) ตั้งแต่หลังการปฏิวัติในปี ค.ศ. 1975 จนถึงปัจจุบัน โดยมีอุดมการณ์มาร์กซ์และเลนินเป็นอุดมการณ์หลักทางการเมือง แต่ในทางเศรษฐกิจกลับพบว่า อุดมการณ์ดังกล่าวมิได้มีอิทธิพลอีกต่อไป ภายหลังจากที่รัฐบาลลาวประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ ปี ค.ศ. 1986 สปป.ลาว ก้าวสู่ระบบทุนนิยมอย่างเต็มรูปแบบ ด้วยเหตุนี้การพัฒนา

ทางเศรษฐกิจ การลดความยากจน คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และการหลุดพ้นจากสภาวะด้อยพัฒนาภายใต้การนำพาของพรรครัฐ กลายเป็น การกระทำที่สามารถสร้างความชอบธรรมเพื่อรักษาอำนาจของพรรครัฐในการปกครอง ประเทศ (Croissant and Lorenz, 2018) ด้วยเหตุนี้ในบทความวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้น ตอบคำถามเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลลาวในยุค ความปกติใหม่ ผ่านกรอบแนวคิดความชอบธรรมทางการเมือง (Political legitimacy) เพื่อแสดงถึงแนวทางของรัฐบาลลาวในการสร้างความชอบธรรมในการจัดการ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ตลอดจนวาทศิลป์ที่รัฐบาลลาว ใช้ในการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนภายในประเทศ โดยในบทความวิจัยนี้ เริ่มต้นจากระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ก่อนที่จะกล่าวถึง แนวคิดที่ว่าด้วยความชอบธรรมในรัฐสังคมนิยม ภาพรวมของการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมภายใต้สถานการณ์ความปกติใหม่และกระบวนการสร้างความชอบธรรม ของรัฐบาลลาวตามลำดับ

### **ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล**

ในบทความวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) ผ่านการเก็บรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะศึกษา โดยมี หน่วยการวิเคราะห์ คือ รัฐบาลลาว ทว่าระบบการเมืองลาวเป็นระบบการเมือง แบบทวิลักษณ์หรือสองโครงสร้าง (Dual structure) ที่พรรครัฐ (Party-state) เป็นอีกหนึ่งตัวแสดงที่สำคัญไม่แพ้กับรัฐบาลลาว เนื่องจากผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองในระดับรัฐบาลล้วนแต่ดำรงตำแหน่งสำคัญในพรรคประชาชนปฏิวัติลาว

(Croissant and Lorenz, 2018) ด้วยเหตุนี้การศึกษาการสร้าง ความชอบธรรม ของรัฐบาลลาว ต้องศึกษาควบคู่ไปกับบทบาททางการเมืองของพรรค รัฐด้วย เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการสร้างความชอบธรรม ในบทความวิจัยนี้เก็บข้อมูล จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยและข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ ไวรัสโคโรนา-19 การสาธารณสุข และสังคมใน สปป.ลาว ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2020-2021 ซึ่งเป็นปีที่มีการระบาดของไวรัสโคโรนา-19 พร้อมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวคิดด้วยความชอบธรรม การศึกษาการสร้าง ความชอบธรรมในรัฐสังคมนิยม และความชอบธรรมของรัฐบาลลาว หลังจากนั้นผู้เขียนนำข้อมูลเหล่านี้วิเคราะห์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เกี่ยวกับกระบวนการสร้างความชอบธรรม ของรัฐบาลลาวร่วมกับแนวคิดด้วยความชอบธรรมในรัฐสังคมนิยมตามที่กล่าวถึงในข้างต้น

### กรอบแนวคิดด้วยความชอบธรรมทางการเมืองในรัฐสังคมนิยม

แม้ว่ายุคปลายสงครามเย็น ประเทศคอมมิวนิสต์ต่างเดินทางเข้าสู่ กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบอบประชาธิปไตยและระบบทุนนิยมเหมือนดัง โดมิโนที่ล้มเรียงตามกัน แต่มีเพียง 5 ประเทศ ที่ยังคงปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม<sup>1</sup> อันได้แก่ จีน คิวบา เวียดนาม สปป.ลาว และเกาหลีเหนือ ด้วยเหตุนี้งานศึกษา เกี่ยวกับประเทศสังคมนิยม จึงแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ การศึกษากระบวนการ เปลี่ยนผ่านจากสังคมนิยมไปสู่ประชาธิปไตยและทุนนิยม (Transitionology)

---

<sup>1</sup> ในบทความวิจัยนี้เลือกที่จะใช้คำว่า “ประเทศสังคมนิยม” เนื่องจากประเทศเหล่านี้ในทางปฏิบัติ ยังคงอยู่ในขั้นตอนของการเป็นสังคมนิยมและยังไม่บรรลุขั้นสังคมไร้ชนชั้นแบบที่เป็นเป้าหมายสูงสุด ของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ แต่อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ของมาร์กซ์และเลนิน ยังคงเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองสำคัญที่ขับเคลื่อนอยู่ภายในประเทศเหล่านี้

ในกลุ่มประเทศ (อดีต) สังคมนิยม และการศึกษากระบวนการรักษาระบอบสังคมนิยม ให้เข้มแข็ง (Consolidology) ในประเทศสังคมนิยมปัจจุบัน ซึ่งหนึ่งในวิธีการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบอบสังคมนิยม คือ การสร้างความชอบธรรมให้ระบอบสามารถดำรงอยู่ได้นั่นเอง

หากกล่าวถึงแนวคิดที่ว่าด้วยความชอบธรรมของรัฐสังคมนิยม พบว่ามีงานศึกษาบางส่วนหยิบยกแนวคิดเกี่ยวกับความชอบธรรมของ Max Weber (1864-1920) ในการวิเคราะห์การสร้างความชอบธรรมในด้านที่มาของอำนาจรัฐพรรคคอมมิวนิสต์ และการสร้างความยินยอมโดยสมัครใจ (Voluntary compliance) (Rigby, 1982; Le Hong Hiep, 2012; Szeleny, 2016) สำหรับแนวคิดที่ว่าด้วยความชอบธรรมสำหรับ Weber นั้น เขาได้แยกการใช้อำนาจ (Macht/Power) ออกจากการใช้อำนาจ (Herrschaft/Authority) โดยผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจต้องมีความยินยอมโดยสมัครใจ และความเชื่อในความชอบธรรม กล่าวคือ พวกเขาต้องมีความเชื่อมั่นในระบบและสมัครใจที่จะเชื่อฟังผู้ใช้อำนาจในระดับหนึ่ง โดยผู้อยู่ใต้อำนาจต้องคำนึงหรือไตร่ตรองผลประโยชน์ที่จับต้องได้ที่พวกเขาควรจะได้รับ ผลประโยชน์นี้จะทำให้การใช้อำนาจสามารถดำรงอยู่ได้มากกว่าการยึดกรอบจารีต ผลประโยชน์ส่วนบุคคลและอุดมคติที่มีต่อผู้ใช้อำนาจ<sup>2</sup> (Weber, Roth and Wittich, 1978: 212-213) ถ้ามีเช่นนั้นแล้ว อาจนำไปสู่ “ปัญหาด้านความชอบธรรม” (Legitimation problem) ที่มวลชน (ผู้ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ) เริ่มมองหาทางเลือกอื่นเกี่ยวกับผู้ปกครอง (Szeleny, 2016: 2-4)

---

<sup>2</sup> Weber จำแนกอำนาจที่มีความชอบธรรมออกเป็นสามรูปแบบ อันประกอบด้วย 1) อำนาจเชิงเหตุผลหรือตามกฎหมาย (Rational-legal authority) ที่การได้มาซึ่งอำนาจมีกฎหมายรองรับหรือมีความสมเหตุสมผล 2) อำนาจตามประเพณี (Traditional authority) ที่สืบทอดการใช้อำนาจตั้งแต่อดีต และ 3) อำนาจเชิงบารมี (Charismatic authority)



เมื่อนำแนวคิดความชอบธรรมศึกษาในรัฐสังคมนิยม พบว่า การสร้างความยินยอมโดยสมัครใจหรือการเชื่อฟังผู้ใช้อำนาจในรัฐสังคมนิยม นั้น บ่อยครั้งเกิดขึ้นจากความรุนแรง สำหรับ Weber แล้ว การใช้ความรุนแรงเป็นการใช้อำนาจที่ไม่ชอบธรรม (illegitimate) และไม่สามารถสร้างความยินยอมโดยสมัครใจได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ในงานศึกษาความชอบธรรมในรัฐสังคมนิยมจึงเพิ่มตัวแปรอื่นที่นอกเหนือจากแนวคิดของ Weber คือ “อำนาจชอบธรรมเชิงเป้าหมายที่สมเหตุสมผล” (Goal rational authority) และ “การสร้างความชอบธรรมที่ยึดโยงกับความสามารถในการปฏิบัติงาน” (Performance-based legitimation) เช่น งานศึกษาของ Rigby (1982) และ Szeleny (2016) กล่าวถึง การสร้างความชอบธรรมผ่านเป้าหมายได้แก่ การสร้างเป้าหมายในการมุ่งสู่สังคมนิยมและการพัฒนาเศรษฐกิจโดยกลุ่มโปลิตบูโร (Politburo)<sup>3</sup> จะทำหน้าที่ในการบรรลุเป้าหมายเหล่านี้อย่างเต็มความสามารถ เพื่อได้รับการยอมรับจากมวลชนภายในประเทศ

สำหรับงานศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความชอบธรรมใน สปป.ลาว มักสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาอุดมการณ์คอมมิวนิสต์หลังจากการเปิดประเทศภายใต้นโยบายจินตนาการใหม่ ดังเช่น งานศึกษาของ Yamada (2018) เขาเสนอว่า พรรคประชาชนปฏิวัติลาวสร้างความชอบธรรมผ่านการประกาศภารกิจที่ไม่มีวันสิ้นสุด

---

<sup>3</sup> โปลิตบูโร (Politburo) คือ กลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศสังคมนิยม โดยพวกเขา มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการตัดสินใจเชิงนโยบายการเมืองและการปกครองภายในประเทศ บ่อยครั้งในประเทศสังคมนิยมผู้ที่ดำรงตำแหน่งในโปลิตบูโรมีบทบาททางการบริหารประเทศด้วย เช่น ประธานาธิบดีสีจิ้นผิง (Xi Jinping) แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีนในเวลาเดียวกัน สำหรับโปลิตบูโรใน สปป.ลาว เรียกว่าคณะกรรมการศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (Central Committee of Lao People's Revolutionary Party) โดยมีนายทองลุน สีสูลิต ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งประธานประเทศและเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์

ของพรรคฯ ในการบรรลุสู่สังคมคอมมิวนิสต์และการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ ตลอดจนการสร้งแนวคิดแบบไกสอน พมวิหาน (Kaysone Phomvihane's thought) ควบคู่ไปกับอุดมการณ์มาร์กซ์-เลนิน ในการประชุมของพรรคฯ ในปี ค.ศ. 2016 ซึ่งไกสอน พมวิหาน เปรียบเสมือนกับรัฐบุรุษของประเทศที่ได้รับการเคารพยกย่อง ทั้งจากภายในพรรคฯ และประชาชนชาวลาว จึงทำให้อุดมการณ์มาร์กซ์-เลนิน ใน สปป.ลาว เป็นอุดมการณ์ที่ผสมผสานกับแนวคิดของอดีตผู้นำทางการเมือง

เช่นเดียวกับงานศึกษาของ Croissant และ Lorenz (2018: 134) ที่กล่าวถึง สามเสาหลักที่รัฐบาลลาวใช้ในการสร้างความชอบธรรม ได้แก่ การสร้างความชอบธรรม ผ่านอุดมการณ์ (Ideology legitimation) กล่าวคือ การใช้อุดมการณ์มาร์กซ์-เลนิน ผสมกับอุดมการณ์ชาตินิยม เนื่องจากพรรคประชาชนปฏิวัติลาวพัฒนามาจาก ขบวนการปะเทดลาว (Pathet Lao) ซึ่งเป็นขบวนการชาตินิยมที่ต่อสู้กับสหรัฐฯ ในยุคสงครามเย็น การใช้ความชอบธรรมผ่านการต่อสู้เพื่อเอกราช ถือเป็นอีก เครื่องมือหนึ่งที่พรรครัฐใช้ในการสร้างความศรัทธาต่อพรรครัฐแก่ประชาชน ภายในประเทศ เสาหลักต่อมา คือ การสร้างความชอบธรรมแบบชาตินิยม-จารีต (Nationalist-traditional legitimation) เช่น การเน้นย้ำความชอบธรรมเกี่ยวกับ ความรู้สึกชาตินิยมผ่านประวัติศาสตร์และผู้นำทางการเมืองที่สำคัญในอดีต รวมทั้งการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ของอาณาจักรล้านช้างกับพรรคฯ ด้วยการ นำเสนอว่าพรรคฯ เป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ของกษัตริย์ลาวในอดีตหรือแม้กระทั่ง การเป็นผู้พิทักษ์ศาสนาพุทธ และเสาหลักสุดท้าย คือ การสร้างความชอบธรรม ที่ยึดโยงกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพรรคฯ (Performance-based legitimation) เช่น ความสามารถของพรรคฯ ในการตอบสนองความต้องการ ทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน เสาหลักเหล่านี้ถูกใช้ในเวลาเดียวกัน เพื่อรักษาอำนาจของพรรคฯ

จากแนวทางการความชอบธรรมที่กล่าวมาทั้งหมด ในบทความนี้ จึงเลือกวิเคราะห์กระบวนการสร้างความชอบธรรมที่ยึดโยงกับความสามารถในการปฏิบัติงาน (Performance-based legitimization) ของรัฐบาลลาว ในยุคความปกติใหม่ โดยมุ่งเน้นไปที่การกระทำเกี่ยวกับการจัดการกับการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนผ่านแนวทางและวาทศิลป์ของผู้นำทางการเมืองของ สปป.ลาว เพราะถ้าหากรัฐบาลลาวไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที ปัญหาเหล่านี้สามารถนำไปสู่วิกฤตความชอบธรรมแก่รัฐบาลลาวในท้ายที่สุด

## ผลการศึกษา

### 1. ภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้ความปกติใหม่

ในงานศึกษาเกี่ยวกับ สปป.ลาว ได้บรรยายภาพรวมของประเทศในทิศทางเดียวกันว่า สปป.ลาว เป็นประเทศด้อยพัฒนา (Least developed country) ที่ไม่มีทางออกติดกับทะเล (Landlocked country) อันมีพรมแดนติดกับประเทศจีน และประเทศเมียนมาทางทิศเหนือ ประเทศไทยทางทิศตะวันตกโดยมีแม่น้ำโขงกั้นระหว่างสองประเทศนี้ ประเทศเวียดนามทางทิศตะวันออกไปจนถึงทิศใต้ และประเทศกัมพูชาทางทิศใต้ สปป.ลาว มีจำนวนประชากรประมาณ 7 ล้านคน อันประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์จำนวน 49 กลุ่ม ในทางการเมืองและการปกครอง สปป.ลาว ยังคงเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม ที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวครองอำนาจนำด้วยอุดมการณ์มาร์กซ์และเลนิน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 ทว่าในทางเศรษฐกิจ สปป.ลาว เปิดประเทศสู่ระบบทุนนิยมในปี ค.ศ. 1986 ภายใต้นโยบายจินตนาการใหม่ (New Economic Mechanism) ที่เป็นการผ่อนปรน

การควบคุมจากส่วนกลางผ่านการใช้ระบบกลไกตลาดในเศรษฐกิจ การเปิดประเทศเข้าสู่ระบบทุนนิยมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ สปป.ลาว บูรณาการเศรษฐกิจภายในประเทศร่วมกับระบบตลาดโลกและภูมิภาค ผ่านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเปิดประเทศเพื่อการค้าและการลงทุน รวมทั้งเปิดรับความช่วยเหลือจากประเทศมหาอำนาจ องค์กรระหว่างประเทศและสถาบันการเงินระหว่างประเทศ (Soukamneuth, 2006; Phraxayavong, 2009; Rehbein, 2010; Schlemmer, 2017) จนทำให้การพัฒนาใน สปป.ลาว สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวแสดงระหว่างประเทศและรัฐบาลลาวในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Pholsena and Banomyong, 2006)

หลังจากการเปิดประเทศภายใต้นโยบายจินตนาการใหม่ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ สปป.ลาว มีแนวโน้มดีขึ้นตามลำดับ เช่น อัตราความยากจนภายในประเทศ (Poverty headcount rate) ลดลงจาก 46 เปอร์เซ็นต์ ในปี ค.ศ. 1993 เป็น 18.6 เปอร์เซ็นต์ ในปี ค.ศ. 2019 (Lao Statistic Bureau and World Bank, 2020) รวมทั้งอัตราส่วนของประชาชนที่อยู่ต่ำกว่าเส้นแบ่งความยากจนระหว่างประเทศลดลงจาก 52.4 เปอร์เซ็นต์ ในปี ค.ศ. 1997 เป็น 22.7 เปอร์เซ็นต์ ในปี ค.ศ. 2012 ในขณะที่ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI)<sup>4</sup> เพิ่มขึ้นจาก 0.405 ในปี ค.ศ. 1990 เป็น 0.613

---

<sup>4</sup> United Nations Development Programme กำหนดตัวชี้วัดของดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) ประกอบด้วย 3 มิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สุขภาพและการมีชีวิตที่ยืนยาวของประชาชน การเข้าถึงการศึกษาและมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชน ดัชนีการพัฒนามนุษย์ถือว่าเป็นอีกหนึ่งตัวชี้วัดระดับการพัฒนาในแต่ละประเทศ (Ministry of Planning and Investment and United Nations of Lao PDR, 2020)

ในปี ค.ศ. 2019 จึงทำให้ สปป.ลาว อยู่ลำดับที่ 137 จากทั้งหมด 189 ประเทศ (Ministry of Planning and Investment and United Nations of Lao PDR, 2020)

อย่างไรก็ดี สปป.ลาว ยังคงพบกับสิ่งท้าทายในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมภายในประเทศ ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ ของประชาชนในประเทศ ยังคงมีรายได้ต่ำกว่า 2.50 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 79 บาท) ต่อวัน อัตราความยากจนของประชาชนในชนบทสูงกว่าในเมืองถึง 4 เท่าและยังขาดการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณสุขไปทั่วโลกภายในประเทศ และที่สำคัญ สปป.ลาว ยังขาดแคลน การลงทุนด้านสุขภาพและการศึกษา (United Nations Human Rights, 2019) นอกจากนี้ รัฐบาลลาวยังมุ่งมั่นให้ สปป.ลาว หลุดพ้นจากสภาวะด้อยพัฒนา ก่อนปี ค.ศ. 2020 แต่เป้าหมายนี้ถูกเลื่อนไปจนถึงปี ค.ศ. 2026 อันมีผลกระทบมาจากการระบาดของโควิด-19 ที่เริ่มต้นระบาดใน สปป.ลาว ในช่วงปี ค.ศ. 2020 (Xinhua, 2021)

ย้อนกลับไปเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2020 สปป.ลาว พบเชื้อไวรัสโควิด-19 รายแรกที่นครหลวงเวียงจันทน์ และหลังจากนั้นไม่นานนักรัฐบาลลาวประกาศ ปิดพรมแดน ปิดเมืองและกิจการที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของไวรัส เน้นเน้นว่าการปิดพรมแดนและธุรกิจบางประเภทย่อมส่งผลกระทบต่อภาคบริการ ในฐานะที่เป็นอีกหนึ่งรายได้หลักของประเทศ เพราะนักท่องเที่ยวไม่สามารถ เดินทางเข้ามาใน สปป.ลาว ด้วยเหตุนี้ ภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของ สปป.ลาว ในปี ค.ศ. 2020 พบว่า เศรษฐกิจ สปป.ลาว เข้าสู่สภาวะถดถอย เป็นครั้งแรกในรอบสองทศวรรษ นับตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย (Asian Financial Crisis) ในปี ค.ศ. 1997 อันเนื่องมาจากการโรคระบาดได้ส่งผลกระทบต่อภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคบริการ ไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจหรือแรงงาน การค้า ขนาดย่อยและขนาดใหญ่ รวมทั้งภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า ที่ธนาคารโลกคาดการณ์ว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะติดลบถึง 0.6 เปอร์เซ็นต์

ในปี ค.ศ. 2020 จนนำไปสู่ปัญหาทางการเงินและหนี้สาธารณะภายในประเทศ (Lao Statistics Bureau and World Bank, 2021)

จากปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นใน สปป.ลาว ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากรายงานเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมโดยกระทรวงแผนการและการลงทุนและองค์การสหประชาชาติใน สปป.ลาว พบว่า โครonavirus ส่งผลให้มีประชาชนว่างงานถึง 320,000 คน มีธุรกิจที่ปิดตัวลงระหว่างการปิดประเทศ 71 เปอร์เซ็นต์ของภาคธุรกิจทั้งหมด และมีจำนวนคนจนมากขึ้นกว่า 300,000 คน ในรายงานฉบับนี้ยังกล่าวถึงผลกระทบจากโรคระบาดที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตจากสถานะด้อยพัฒนาใน สปป.ลาว แม้ว่าในปี ค.ศ. 2018 สปป.ลาว สามารถบรรลุ 2 เกณฑ์ของการหลุดพ้นจากสถานะด้อยพัฒนา อันได้แก่ รายได้ประชาชาติต่อหัว (Gross National Income per capita) และดัชนีทุนทางมนุษย์ (Human Asset Index) แต่ดัชนีความเปราะบางทางเศรษฐกิจ (Economic Vulnerability Index) ยังคงสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และภายใต้สถานการณ์ไวรัสโควิด-19 อัตราการว่างงานของประชาชน รวมถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจในภาพรวมได้ส่งผลกระทบต่อเกณฑ์การหลุดพ้นจากสถานะด้อยพัฒนาที่อาจทำให้ดัชนีทุนทางมนุษย์ลดลงจากเดิม (Ministry of Planning and Investment and United Nations of Lao PDR, 2020)

## 2. กระบวนการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองของรัฐบาลในยุคความปกติใหม่

ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนภายในประเทศ ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สามารถสั่นคลอนความชอบธรรมของรัฐบาลลาวในการเมืองและการปกครองได้ กระบวนการสร้างความชอบธรรมภายใต้สถานการณ์โรคระบาดนี้ การปฏิบัติงานของผู้แทนการใช้อำนาจรัฐ

ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางการเมืองในรัฐบาลและพรรครัฐ และกลุ่มข้าราชการ ในการกำหนดนโยบาย แนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างวาทศิลป์ในการรักษาอำนาจรัฐในการจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้น กลายเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้การนำพาของรัฐ ดังนั้น ในหัวข้อนี้จึงรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความชอบธรรมที่ยึดโยงกับความสามารถในการปฏิบัติงานของรัฐบาลลาวและพรรครัฐในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19 ผ่านข่าว เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งยกตัวอย่างบางเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความชอบธรรมดังกล่าว จากการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดสามารถสรุปแนวทางการปฏิบัติงานของรัฐบาลเป็น 3 แนวทาง คือ 1) ความมั่นคงนำเศรษฐกิจภายใต้การต่อสู้กับ “ศัตรูอันร้ายกาจ” 2) การพัฒนาเศรษฐกิจแบบรัดเข็มขัด และ 3) การสร้างสภาวะผู้นำภายใต้วิกฤตการณ์

### 1) ความมั่นคงนำเศรษฐกิจภายใต้การต่อสู้กับ “ศัตรูอันร้ายกาจ”

แนวทางความมั่นคงนำเศรษฐกิจปรากฏขึ้นหลังจากที่รัฐบาลลาวประกาศปิดพรมแดนและปิดเมือง ตลอดจนทวีความเคร่งครัดในการตรวจตราแรงงานข้ามชาติและการเดินทางข้ามพรมแดนระหว่าง สปป.ลาว กับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม ค.ศ. 2020 ไม่กี่วันหลังจากที่พบการระบาดรอบแรกภายในประเทศ โดยตัวแทนของรัฐบาลลาวได้ออกแถลงการณ์เกี่ยวกับคำสั่งเลขที่ 06/นย. ลงวันที่ 29 มีนาคม ค.ศ. 2020 ของรัฐบาลลาวว่าด้วยการเพิ่มทวีมาตรการสกัดกั้น กั้นการระบาด ควบคุมและเตรียมความพร้อมเพื่อดำเนินพยาธิไวรัสโควิด-19 (COVID-19) สำหรับใจความสำคัญของคำสั่งนี้สามารถสรุปได้ว่า มีเพียงไม่กี่อาชีพสามารถทำงานตามปกติภายใต้การรับรองจากรัฐบาล ส่วนประชาชนชาวลาว แรงงานข้ามชาติ และผู้ที่พำนักอาศัยอยู่ใน

สปป.ลาว ไม่สามารถเดินทางออกจากที่พักอาศัยหรือเดินทางข้ามแขวงได้ตามปกติ หรือรวมกลุ่มกันตามงานเฉลิมฉลองหรืองานประเพณีต่าง ๆ ยกเว้นกรณี การซื้อสินค้าที่จำเป็น การเดินทางไปโรงพยาบาล การเดินทางเพื่อการทำงาน (เฉพาะอาชีพที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลลาว) และการเดินทางเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามคำสั่งของรัฐบาล ในขณะที่เดียวกันภาคเกษตรกรรม สามารถยังคงดำเนินการ ผลิตได้ตามปกติ แต่ต้องได้รับการตรวจตราโดยคณะผู้บริหารระดับหมู่บ้าน นอกจากนี้รัฐบาลลาวยังควบคุมกลไกราคาสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล และการป้องกันไวรัส โดยมีตำรวจทำหน้าที่ตรวจตราราคาสินค้าเหล่านี้ตามท้องตลาด

ในขณะที่เดียวกันธุรกิจและสถาบันบันเทิงบางประเภทต้องปิดกิจการชั่วคราวภายใต้คำสั่งของรัฐบาลลาว เช่น ร้านนวด ตลาด สถานที่เล่นกีฬา ลานเปียร์ และโรงงานผลิตสินค้า โดยยกเว้นสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินค้าทางการแพทย์ที่สามารถผลิตได้ตามปกติ สำหรับภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ระบบสาธารณสุขอุปโภคและการขนส่ง สามารถเปิดดำเนินการตามปกติ แต่ต้องอยู่ภายใต้การป้องกันโรคระบาดอย่างเข้มงวด ในขณะที่ร้านอาหารและโรงแรม สามารถเปิดบริการเฉพาะในส่วนของการสั่งอาหารกลับบ้านเท่านั้น ที่สำคัญคำสั่งดังกล่าวยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำคำสั่งนี้ไปปฏิบัติใช้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน (The Laotian Times, 2020)

ถึงแม้ว่าการปิดเมือง ปิดพรมแดน และปิดกิจการชั่วคราวย่อมส่งผลกระทบต่อ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ด้วยสถานการณ์โรคระบาดของไวรัสโควิด-19 นับเป็นการระบาดระดับโลก (Pandemic) และในช่วงเวลานั้นยังไม่มีวัคซีนที่สามารถป้องกันไวรัสนี้ได้ ในขณะที่เดียวกันการปิดเมืองและปิดพรมแดนยังเกิดขึ้นในหลายประเทศ รวมถึง



ประเทศเพื่อนบ้านของ สปป.ลาว จึงทำให้โรคระบาดเปรียบเสมือนกับ “ศัตรูอันร้ายกาจ” ของรัฐบาลลาวที่ประชาชนทุกคนต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ดังที่ นายทองลุน สีสุลิด นายกรัฐมนตรี ของ สปป.ลาว ในช่วงเวลาดังกล่าว ได้กล่าวถึงการต่อสู้ของรัฐบาลลาวเพื่อป้องกันการระบาดของไวรัสไว้ว่า

*“ข้าพเจ้า ขอเรียนมายังทุก ๆ ท่านให้ทราบว่า สนามรบ แห่งสงครามการต้านศัตรูอันร้ายกาจ โควิด-19 ยังไม่ทันสิ้นสุด และยังคงเป็นไปได้ว่าจะติดเชื้อร้ายกาจมากกว่านี้ เพราะประเทศเรา และประชาชนเรายังยืนอยู่ต่อหน้าความเสี่ยงหลายด้าน ... ดังนั้น ในนามของรัฐบาล จึงขอให้ทุกคนในสังคม ปฏิบัติตามคำสั่งเลขที่ 06/นย., ลงวันที่ 29 มีนาคม ค.ศ. 2020 อย่างเข้มงวด รวมทั้งบรรดานิติกรรม ของคณะเฉพาะกิจในการป้องกัน สกัดกั้นและแก้ไขการแพร่ระบาดของ โควิด-19”* (Thongloun Sisoulith cited in Vientiane Times, 2020)

การทำให้โรคระบาดเป็นศัตรูอันร้ายกาจของประเทศ ถือเป็นอีกเครื่องมือ ในการสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลลาว ในการใช้อำนาจผ่านคำสั่งนายกรัฐมนตรี ตลอดจนการสร้างความเชื่อมั่นผ่านหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น การแต่งตั้ง คณะเฉพาะกิจเพื่อป้องกัน ควบคุม และแก้ไขการระบาดของโรคอีกเสบปอด จากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ (โควิด-19) ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข ที่มีบุคลากรทางการแพทย์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในแต่ละวัน ยิ่งไปกว่านั้นรัฐบาลลาวยังกระจายอำนาจด้านการจัดการโรคระบาด ในระดับท้องถิ่น เช่น ระดับแขวงหรือระดับจังหวัด ในการออกกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่ใช้เฉพาะแขวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแขวงที่อยู่ในพื้นที่ชายแดน

เจ้าหน้าที่รัฐประจำแขวงต้องทำหน้าที่ในการตรวจสอบและตรวจตราการเคลื่อนย้ายของประชาชนภายในแขวงและการข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ (The Diplomat, 2021b)

## 2) การพัฒนาเศรษฐกิจแบบบริดจ์

การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนยังคงเป็นหนึ่งในการกระทำของรัฐบาลลาวในการรักษาอำนาจทางการเมืองและการปกครอง ภายหลังจากการปิดเมืองและการปิดพรมแดน รวมถึงการปิดกิจการธุรกิจบางประเภทได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป.ลาว ที่เข้าสู่สภาวะถดถอยเป็นครั้งแรกในรอบสองทศวรรษ ตลอดจนเป้าหมายการหลุดพ้นจากสภาวะด้อยพัฒนาถูกเลื่อนไปจนถึงปี ค.ศ. 2026 นอกจากนี้แล้วปัญหาหนี้สาธารณะและการขาดดุลงบประมาณยังเป็นอีกหนึ่งสิ่งท้าทายที่ควรได้รับการแก้ไข ด้วยเหตุนี้ในปี ค.ศ. 2021 กระทรวงแผนการและการลงทุนจึงจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนงบประมาณแห่งรัฐ 5 ปี โดยกำหนดให้มีรายรับงบประมาณให้ได้ 15.13 เปอร์เซ็นต์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและรายจ่ายงบประมาณทั้งหมดเท่ากับ 17.30 เปอร์เซ็นต์ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Ministry of Finance, 2021)

ยิ่งไปกว่านั้นในปี ค.ศ. 2021 ยังมีการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองครั้งสำคัญ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลจากชุดของนายกรัฐมนตรีทอง ลุน สีสุลิต เป็นนายกรัฐมนตรีพันคำ วิพาวัน ภายใต้อำนาจทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีคนใหม่ เขาได้กล่าวในที่ประชุมสภาแห่งชาติ ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2021 ไว้ว่า

“การแก้ไขปัญหาการเงินและเศรษฐกิจภายในประเทศ เป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องแก้ไข ... เมื่อพูดถึงความฟุ่มเฟือยทางการเงิน หน่วยงานภาครัฐต้องลดความฟุ่มเฟือยและสร้างนิสัยรัดเข็มขัดทางการเงิน ถ้าเรามีเงิน 5 กีบ แต่เราใช้จ่าย 10 กีบ เราก็ไม่มีทางรวยไปกว่านี้ได้” (Phankham Viphavan cited in Vientiane Times, 2021)

ด้วยเหตุนี้เขาจึงประกาศ 6 เป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่สามารถกล่าวโดยสรุป ดังนี้

*เป้าหมายที่ 1* เศรษฐกิจแห่งชาติ จะขยายตัวอย่างต่อเนื่องที่มีคุณภาพ และยั่งยืน ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโต 4 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ส่วน *เป้าหมายที่ 2* คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงขึ้นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนา ตลอดจนการมีความรู้ความสามารถในการค้นคว้าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่มการผลิตและการบริการ รวมทั้งการลดอัตราการว่างงานภายในประเทศ *เป้าหมายที่ 3* คือ การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ด้าน วัตถุและจิตใจของประชาชน และการส่งเสริมบทบาทของเพศหญิงในการพัฒนา *เป้าหมายที่ 4* คือ การรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุล ยั่งยืนและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติต่าง ๆ *เป้าหมายที่ 5* กล่าวถึงการสร้างโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ ที่เข้มแข็งและสามารถเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคและสากลอย่างมีประสิทธิภาพ และ *เป้าหมายที่ 6* มุ่งเน้นถึงการบริหารภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ สังคมมีความเสมอภาพ และความยุติธรรม (Sapha Heng Xat, 2021)

เพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ รัฐบาลลาวจึงประกาศนโยบายการพัฒนา เศรษฐกิจแบบรัดเข็มขัด ในการลดการขาดดุลของงบประมาณแผ่นดิน เป็น 2 เปอร์เซ็นต์ก่อนปี ค.ศ. 2025 รวมทั้งการลดเงินเดือนพนักงานรัฐกร

(ข้าราชการ) จาก 52 เปอร์เซ็นต์ เป็น 40 เปอร์เซ็นต์ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ก่อน ค.ศ. 2025 และเพิ่มการเก็บรายได้มากกว่า 16 เปอร์เซ็นต์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ยิ่งไปกว่านั้นแต่ละกระทรวงแห่ง สปป.ลาว ได้ให้คำมั่นสัญญาในการเพิ่มรายได้ของตนเองและลดค่าใช้จ่าย เช่น ตัวแทนจากกระทรวงการเงินแห่ง สปป.ลาว ตั้งเป้าหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลดความฟุ่มเฟือยในการใช้จ่ายของรัฐ การรื้อไหลทางการเมือง การคอร์รัปชัน และการลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประชุม งานเลี้ยงและการทำงานในระดับแขวง เพื่อที่จะมีเงินเพิ่มขึ้นในการจัดใช้หนี้สาธารณะ ส่วนกระทรวงแผนการและการลงทุนตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการค้าและการลงทุนภายในประเทศ เพื่อดึงดูดนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการส่งเสริมการลงทุนประตูเดียว (One-stop services) ในการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (The Diplomat, 2021a; Vientiane Times, 2021; ฐานเศรษฐกิจ, 2564) การลดความฟุ่มเฟือยในการใช้จ่ายของรัฐและนโยบายการรัดเข็มขัดเป็นการกระทำของรัฐบาลลาวที่สามารถสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลลาวที่สะท้อนให้เห็นถึงการเสียสละของรัฐบาลลาวในการนำค่าใช้จ่ายจากการรัดเข็มขัดทางการเงินใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ ที่จะสามารถรักษาอำนาจของรัฐบาลลาวในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจอีกต่อไป

### 3) การสร้างสถานะผู้นำภายใต้วิกฤตการณ์

ในยามที่ประเทศประสบกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ ภัยสงคราม ความขัดแย้งทางการเมือง ภัยธรรมชาติและโรคระบาด สถานะผู้นำถือเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสร้างความชอบธรรมทางการเมืองและการปกครองในการจัดการวิกฤตการณ์เหล่านี้ เพราะถ้าหากผู้นำทางการเมือง

ไม่สามารถแก้ไขปัญหาล่าช้าอย่างทัน่วงที่ สมเหตุสมผล และมีประสิทธิภาพแล้ว ก็สามารถนำไปสู่วิกฤตศรัทธาที่ประชาชนมีต่อผู้นำทางการเมืองก็เป็นไปได้ สำหรับผู้นำทางการเมืองของ สปป.ลาว นั้น ดังที่กล่าวถึงในข้างต้นเกี่ยวกับระบบการเมืองและการปกครองของ สปป.ลาว นั้น เป็นโครงสร้างแบบทวิลักษณ์หรือสองโครงสร้าง (Dual structure) ที่ผู้นำทางการเมืองในพรรคประชาชนปฏิวัติลาวสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคณะรัฐบาล เช่น นายทองลุน สีสุลิด ที่ดำรงตำแหน่งประธานประเทศและเลขาธิการใหญ่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวในเวลาเดียวกัน ดังนั้นสถานะผู้นำที่มาจากรัฐบาลลาวย่อมสะท้อนให้เห็นถึงสถานะผู้นำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวด้วย

การศึกษาสถานะผู้นำในหัวข้อนี้ จะทำการศึกษาสถานะผู้นำของนายกรัฐมนตรีแห่ง สปป.ลาว ได้แก่ นายทองลุน สีสุลิด ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตั้งแต่ปี ค.ศ. 2016-2021 และนายพันคำ วิภาวัน นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน เนื่องจากปี ค.ศ. 2021 มีเหตุการณ์ทางการเมืองสำคัญเกิดขึ้นใน สปป.ลาว ซึ่งก็คือ การเลือกตั้งสภาแห่งชาติและการประชุมใหญ่ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (The Lao People's Revolutionary Party's congress) ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองที่สำคัญ คือ ตำแหน่งประธานประเทศ นายกรัฐมนตรีและประธานสภาแห่งชาติ

ภายใต้การดำรงตำแหน่งของนายทองลุน สีสุลิด เขาทำให้โรคระบาดเป็นอีกหนึ่งศัตรูอันร้ายกาจของชาติที่ต้องได้รับการจัดการอย่างเร่งด่วน การตัดสินใจของเขาในการปิดพรมแดน ปิดเมืองและปิดกิจการชั่วคราวนั้น ต้องความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างมาก ถ้ามิเช่นนั้นแล้วผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ตามมาอาจจะนำไปสู่วิกฤตความชอบธรรมได้ การสร้างความชอบธรรมจากสถานะผู้นำจากการปฏิบัติงานที่ยึดโยงกับผลลัพธ์ที่มี

ประสิทธิภาพ เป็นอีกหนึ่งการกระทำที่ของรัฐบาลลาวที่เกิดขึ้นในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2020 นายทองลุน สีสุลิตประกาศชัยชนะของรัฐบาลและพรรครัฐในการจัดการกับจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่จำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมดออกจากโรงพยาบาลและไม่มีผู้ติดเชื้อเพิ่มเติม 59 วัน เขาได้กล่าวผ่านสื่อมวลชนว่า

“สปป.ลาว ได้รับชัยชนะในการรณรงค์ต่อต้านศัตรูอันร้ายกาจ ... ด้วยคุณูปการจากสภาวะผู้นำของประเทศและคณะเฉพาะกิจ เพื่อป้องกัน ควบคุมและแก้ไขการระบาดของพยาธิปอดอักเสบ จากเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ โควิด-19 ในการชี้แนะแนวทางการต่อสู้กับไวรัสโคโรน่า”  
(Thongloun Sisoulith cited in The Laotian Times, 2020)

ในปี ค.ศ. 2021 หลังจากการเปลี่ยนผ่านอำนาจทางการเมืองจาก นายกรัฐมนตรีทองลุน สีสุลิต สู่ นายกรัฐมนตรีพันคำ วิพาวัน เขากล่าวถึงหลักการ 5 คุณลักษณะ เพื่อประชาชนของรัฐบาลชุดใหม่ ได้แก่ “พูดจริง ทำจริง ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อุดหนุน เพื่อประชาชน” ในประชุมครั้งปฐมฤกษ์ของสภาแห่งชาติชุดที่ 9 เมื่อวันที่ 22 มีนาคม ค.ศ. 2021 โดยเขาให้คำมั่นสัญญาแก่สภาแห่งชาติในการปฏิบัติหน้าที่อย่างรับผิดชอบและบริสุทธิ์ใจ ร่วมกับสมาชิกของพรรครัฐทั้งในระดับส่วนกลางและท้องถิ่น นอกจากนี้เขายังกล่าวถึงลำดับงานที่สำคัญภายใต้การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 5 ประการ อันได้แก่ (พันคำ วิพาวัน cited in Laonews, 2020)

1. สืบต่อรักษาเสถียรภาพทางการเมือง ความสงบปลอดภัยและแก้ไข ปัญหาสิ่งทำลายอย่างมั่นคง

2. สืบต่อการคุ้มครองเศรษฐกิจมหภาคให้มีความเข้มแข็ง ทุกมาตรการ รวมทั้งการปฏิรูประบบการเงิน-งบประมาณของรัฐ เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีคุณภาพที่เข้มแข็งและยั่งยืน
3. สืบต่อปรับปรุงกลไกการคุ้มครองบริหารภาครัฐให้มีความกะทัดรัด ว่องไวและโปร่งใส รวมถึงให้ความสำคัญกับการติดตาม ตรวจสอบ ส่งเสริมและประเมินผลการจัดตั้งปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่และขอบเขต ความรับผิดชอบของแต่ละภาคส่วนตามระเบียบกฎหมาย
4. สืบต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) แก่ไขความยากจนของประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชนบทกับเมือง
5. สืบต่อยึดมั่นและปฏิบัติแนวทางการต่างประเทศ สันติภาพ มิตรภาพของพรรคและร่วมมืออย่างพร้อมเพรียง รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือกับบรรดาประเทศพันธมิตรให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามการระบาดระลอกใหม่ในเดือนเมษายน ค.ศ. 2021 ได้ส่งผลให้รัฐบาลลาวปิดเมืองและปิดกิจการบางประเภทชั่วคราวอีกครั้ง (RFA's Lao Service, 2021) ซึ่งรัฐบาลลาวแถลงว่ามีสาเหตุมาจากการลักลอบข้ามพรมแดนของชาวไทยจากจังหวัดหนองคายมายังเวียงจันทน์ ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2021 ศาลประชาชนจึงตัดสินจำคุกชาวลาวที่พาชาวไทยลักลอบข้ามพรมแดน เป็นระยะเวลากว่า 5 ปี (คมชัดลึก, 2564) นอกจากนี้นายกรัฐมนตรีของ สปป.ลาว ได้สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนเกี่ยวกับวัคซีนป้องกันไวรัสโควิด-19 โดยเขาพยายามที่จะส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขจัดหาวัคซีนให้แก่กลุ่มเสี่ยงและประชาชนชาวลาวให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ปัจจุบันรัฐบาลลาวได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับวัคซีนจากหลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นโครงการ

เพื่อการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ระดับโลก (Covid-19 Vaccines Global Access Facility: COVAX) การช่วยเหลือจากสหรัฐฯ จีนและญี่ปุ่น ประกอบกับการที่ประชากรในประเทศมีจำนวนประมาณ 7 ล้านคน จึงทำให้การฉีดวัคซีนที่ครอบคลุมและทั่วถึงสามารถเป็นไปได้ (World Health Organization, 2021; Bangkok Post, 2021)

### อภิปรายผลการศึกษา

ในกระบวนการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลลาว ทั้ง 3 แนวทางพบว่า รัฐบาลลาวเป็นตัวแสดงหนึ่งเดียวในการจัดการกับโรคระบาด ในขณะที่ตัวแทนองค์กรในระดับท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องก็เป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการรับคำสั่งจากรัฐบาล เพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 กระบวนการที่รัฐบาลลาวได้กระทำ คือ การมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมสถานการณ์ภายในประเทศตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนกระจายอำนาจด้านความมั่นคงแก่เจ้าแขวง ในการตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการกับโรคระบาดที่สอดคล้องกับบริบทของแขวง กระบวนการต่อมา คือ การใช้พื้นที่สื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารกับประชาชนผ่านแถลงการณ์เกี่ยวกับความร้ายแรงของไวรัสโควิด-19 รวมทั้งแสดงความสามารถและภาวะผู้นำรัฐบาลลาวในการจัดการกับโรคระบาด และเมื่อเกิดการแพร่ระบาดระลอกใหม่ภายในประเทศ รัฐบาลลาวยังใช้พื้นที่สื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลักลอบข้ามแดนระหว่างไทย-ลาว และการลงโทษประชาชนชาวลาวและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ละเมิดคำสั่งของนายกรัฐมนตรี



สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้กระบวนการสร้างความชอบธรรมเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและไม่ได้รับการต่อต้านจากประชาชนเท่าที่ควร ผู้เขียนวิเคราะห์ว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ ที่ สปป.ลาว เป็นประเทศสังคมนิยมที่มีโครงสร้างการปกครองแบบทวิลักษณ์ที่อำนาจของรัฐบาลลาวกับพรรคประชาชนปฏิวัติลาวทับซ้อนกันทั้งในระดับส่วนกลางและท้องถิ่น รวมทั้งผู้นำทางการเมืองในรัฐบาลลาวยังดำรงตำแหน่งสำคัญในพรรคฯ จึงทำให้นโยบายเกี่ยวข้องกับการจัดการโรคระบาดมาจากการสั่งการของรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ส่วนหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐบาลลาวอย่างเคร่งครัด ในขณะที่ภาคประชาสังคมใน สปป.ลาว นั้น เปรียบเสมือนกับกลไกหนึ่งของรัฐบาลลาวในการพัฒนาประเทศที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐมากกว่า ตรวจสอบและถ่วงดุลการทำงานของรัฐบาลลาว (Belloni, 2014)

แม้ว่าบริบททางการเมืองของ สปป.ลาว เป็นเช่นนี้ แต่กระบวนการสร้างความชอบธรรมยังคงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับรัฐบาลลาว เพราะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์และความตื่นเครียดจากปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศสามารถเป็นสิ่งกระตุ้นที่นำไปสู่การลุกฮือของประชาชน นอกจากนี้ปัจจัยภายนอก เช่น ประเทศมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ ยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลลาว เนื่องจาก สปป.ลาว เป็นประเทศที่พึ่งพิงความช่วยเหลือระหว่างประเทศเป็นระยะเวลายาวนาน รัฐบาลลาวจึงต้องแสดงความสามารถในการจัดการกับโรคระบาดและการกระจายวัคซีนไปยังภาคส่วนต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายความช่วยเหลือของประเทศมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศที่มอบวัคซีนให้แก่ สปป.ลาว และเพื่อได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

หากนำแนวทางการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลลาว วิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดที่ว่าด้วยความชอบธรรมในรัฐสังคมนิยม พบว่า แนวทางทั้งสามเป็นการสร้างความชอบธรรมที่ยึดโยงกับความสามารถในการปฏิบัติงาน (Performance-based legitimation) โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การแสดงศักยภาพและความสามารถของรัฐบาลลาวในการต่อสู้กับการต่อสู้กับไวรัสโควิด-19 ผ่านนโยบายความมั่นคงนำเศรษฐกิจด้วยการสร้างให้ไวรัสโควิด-19 เป็นเหมือนกับศัตรูอันร้ายกาจที่ต้องจัดการอย่างทันท่วงที แต่การจัดการโดยรัฐบาลลาวได้ส่งผลให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ จนนำไปสู่ปัญหาการว่างงานและความยากจน เมื่อผลกระทบทางเศรษฐกิจส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน รัฐบาลลาวจึงสร้างความชอบธรรมเพิ่มเติมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ผ่านการประกาศนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจแบบรัดเข็มขัดด้วยการลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาลและสุดท้ายสภาวะผู้นำผ่านผู้นำทางการเมืองในการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนผ่านการแถลงการณ์ในการประชุมและสื่อมวลชนก็ยังคงเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สำคัญของรัฐบาลลาวในการสร้างความชอบธรรมเพื่อรักษาอำนาจให้ดำรงอยู่ต่อไป

### สรุปผลการศึกษา

การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ใน สปป.ลาว ได้นำไปสู่สภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจในประเทศที่เกิดขึ้นครั้งแรกในรอบสองทศวรรษ อันมีสาเหตุมาจากการปิดพรมแดนระหว่างประเทศ ปิดเมืองและปิดกิจการบางประเภทเพื่อหลีกเลี่ยงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ส่งผลต่อการขาดดุลงบประมาณ อัตราการว่างงานของประชาชนและการเพิ่มขึ้นของจำนวนคนยากจนภายในประเทศ ปัญหาเหล่านี้กลายเป็นสิ่งท้าทายสำหรับรัฐบาลลาวในการจัดการแก้ไขปัญหา ตลอดจน

การสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนในหลายรูปแบบผ่านกระบวนการสร้างความชอบธรรมที่ยึดโยงกับความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาระบบการเมืองแบบสังคมนิยมให้ดำรงอยู่ต่อไปได้ สำหรับกระบวนการสร้างความชอบธรรมผ่านการกระทำของรัฐบาลลาวภายใต้สถานการณ์ไวรัสโควิด-19 พบว่ามี 3 แนวทาง ได้แก่ ความมั่นคงนำเศรษฐกิจภายใต้ศัตร้อันร้ายกาจ ที่นอกจากจะมีการเปิดเมืองและปิดพรมแดนแล้ว รัฐบาลลาวยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นมีบทบาทในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับความมั่นคงเพื่อลดจำนวนความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของไวรัส-19 สำหรับแนวทางต่อมา คือ การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบรัดเข็มขัด ด้วยการลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยของรัฐบาลลาวและหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนการลดเงินเดือนของข้าราชการและสร้างกระตุ่นระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่น การสนับสนุนการลงทุนระหว่างประเทศและแนวทางสุดท้าย คือ สภาวะผู้นำภายใต้วิกฤตการณ์ เนื่องจากผู้นำทางการเมืองในรัฐบาลลาวล้วนแต่มีตำแหน่งสำคัญทางการเมืองในพรรครัฐ ถ้าหากผู้นำทางการเมืองไม่มีสภาวะผู้นำ ก็อาจจะนำไปสู่วิกฤตศรัทธาของชาวลาวได้ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีของ สปป.ลาว จึงใช้วาทศิลป์ในการโน้มน้าวถึงภัยที่เกิดจากไวรัสโควิด-19 ที่แสดงให้เห็นถึง สภาวะผู้นำของนายกรัฐมนตรีที่สามารถบรรเทาผลกระทบจากไวรัสและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในเวลาเดียวกัน

## รายการอ้างอิง

## ภาษาไทย

คมชัดลึก. (2021). **จำคุก “เอื้อยฮัก” พวาระตี 5 ปี 1 เดือน 15 วัน โควิดข้าม  
โขง คลัสเตอร์หนุ่มไทย**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก  
<https://www.komchadluek.net/news/foreign/474484>.  
(เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2564).

ฐานเศรษฐกิจ. (2021). **เมื่อการเมืองและเศรษฐกิจ สปป.ลาว กำลังจะมาถึง  
ทางตัน**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก  
<https://www.thansettakij.com/content/columnist/474789>.  
(เข้าถึงเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2564).

## ภาษาอังกฤษ

Bangkok Post. (2021). **Laos receives 300,000 vaccine doses from  
China**. [Online]. Retrieved from  
<https://www.bangkokpost.com/world/2064675/laos-receives-300-000-vaccine-doses-from-china>.  
(Accessed 15 April 2021).

Belloni, R. (2014). “Building Civil Society in Lao PDR: The Decree on  
Association”. *Development in Practice*, 24(3): 353-365.

- Croissant, A., and Lorenz, P. (2018). **Comparative Politics of Southeast Asia: An introduction to government and political regimes**. Cham: Springer.
- Le Hong Hiep. (2012). "Performance-based Legitimacy: The Case of the Communist Party of Vietnam and "Doi Moi"". **Contemporary Southeast Asia**, 34(2): 145-172. [Online]. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/41756339>. (Accessed 10 April 2021).
- Lao Statistics Bureau and World Bank. (2020). **Poverty Profile in Lao PDR: Poverty report for the Lao Expenditure and Consumption Survey 2018-2019**. [Online]. Retrieved from <https://pubdocs.worldbank.org/en/923031603135932002/Lao-PDR-Poverty-Profile-Report-ENG.pdf>. (Accessed 17 April 2021).
- Ministry of Planning and Investment. (2020). **Socio-economic impact assessment of covid-19 on Lao PDR**. [Online]. Retrieved from [https://laopdr.un.org/sites/default/files/2021-04/UN%20Lao%20PDR%20SEIA%20COVID-19\\_EnglishFA2web.pdf](https://laopdr.un.org/sites/default/files/2021-04/UN%20Lao%20PDR%20SEIA%20COVID-19_EnglishFA2web.pdf). (Accessed 20 April 2021).
- Phraxayavong, V. (2009). **History of aid to Laos: Motivations and impacts**. Chiang Mai: Mekong Press.
- Pholsena, V. and Banomyong, R. (2006). **Laos from buffer state to crossroad**. Chiang Mai: Mekong Press.

- Rehbein, B. (2010). **Globalization, culture and society in Laos**. London: Routledge.
- RFA's Lao Service. (2021). **Laos Locks Down Capital, Provinces as COVID Cases Climb**. [Online]. Retrieved from <https://www.rfa.org/english/news/laos/cases-04212021171654.html>. (Accessed 10 April 2021).
- Rigby, H. T. (1982). Introduction: Political legitimacy, Weber and communist mono-organisational systems. In Rigby, H. T and Feher, F. (Eds), **Political legitimation in communist states**. London: The Macmillan Press.
- Schlemmer, G. (2017). **Ethnic Belonging in Laos: A politico-historical perspective**. [Online]. Retrieved from <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01853834/document>. (Accessed 21 April 2021).
- Soukamneuth, B. (2006). **The political economy of transition in Laos: From peripheral socialism to the margins of global capital**. PhD Dissertation, Cornell University, Ithaca.
- Szelenyi, I. (2016). "Weber's theory of domination and post-communist capitalisms". **Theory and Society**, 45: 1-24. [Online]. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007/s11186-015-9263-6>. (Accessed 21 April 2021).

The Laotian time. (2021). **Laos to Enter Lockdown Starting March**

**30.** [Online]. Retrieved from

<https://laotiantimes.com/2020/03/29/laos-to-enter-full-lockdown-starting-march-30/>. (Accessed 11 April 2021).

The Laotian time. (2020). **Laos Declares Victory Over Covid-19.**

[Online]. Retrieved from

<https://laotiantimes.com/2020/06/11/laos-declares-victory-over-covid-19>. (Accessed 12 April 2021).

The Diplomat. (2021a). **‘Laos’ Austerity Fantasies Reveal the**

**Communist Party’s Weaknesses.** [Online]. Retrieved from

<https://thediplomat.com/2021/03/laos-austerity-fantasies-reveal-the-communist-partys-weaknesses>.

(Accessed 20 April 2021).

The Diplomat. (2021b). **Laos Introduces Two-Week Lockdown to**

**Contain Rare COVID-19 Outbreak.** [Online]. Retrieved from

<https://thediplomat.com/2021/04/laos-introduces-two-week-lockdown-to-contain-rare-covid-19-outbreak>.

(Accessed 21 April 2021).

The World Bank (2021). **Lao PDR economic monitor: Supporting**

**economic Recovery.** [Online]. Retrieved from

<https://pubdocs.worldbank.org/en/306131610167443727/Lao-PDR-Economic-Monitor-January-2021-Supporting->

Economic-Recovery-Thematic-section-Livelihoods-in-the-Time-of-COVID-19.pdf. (Accessed 21 April 2021).

United Nations Human Rights. (2019). **UN expert calls for reform of poverty-driving policies in Lao PDR.** [Online].

Retrieved from

[https://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx? NewsID=24710&LangID=E](https://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24710&LangID=E). (Accessed 15 April 2021).

Vientiane Times. (2021). **Govt's agenda designed to overcome economic distress.** [Online]. Retrieved from

[https://www.vientianetimes.org.la/freeContent/FreeContent\\_Govt\\_74.php](https://www.vientianetimes.org.la/freeContent/FreeContent_Govt_74.php). (Accessed 22 April 2021).

Weber, M., Roth, G., and Wittich, C. (1978). **Economy and society: An outline of interpretive sociology.** Berkeley:

University of California Press.

World Health Organization. (2021). **Lao PDR Commences Rollout of COVAX Supported COVID-19 Vaccines.** [Online]. Retrieved

from <https://www.who.int/laos/news/detail/02-04-2021-lao-pdr-commences-rollout-of-covax-supported-covid-19-vaccines>. (Accessed 20 April 2021).



Xinhua. (2021). **Laos eyes to graduate from least developed country status in 2026**. [Online]. Retrieved from [http://www.xinhuanet.com/english/asiapacific/2021-03/02/c\\_139777568.htm#:~:text=Laos%20eyes%20to%20graduate%20from%20least%20developed%20country%20status%20in%202026,Source%3A%20Xinhua%7C%202021&text=VIETIANE%2C%20March%20%20\(Xinhua\),Developed%20Country%20Category%20in%202026](http://www.xinhuanet.com/english/asiapacific/2021-03/02/c_139777568.htm#:~:text=Laos%20eyes%20to%20graduate%20from%20least%20developed%20country%20status%20in%202026,Source%3A%20Xinhua%7C%202021&text=VIETIANE%2C%20March%20%20(Xinhua),Developed%20Country%20Category%20in%202026). (Accessed 21 April 2021).

Yamada, N. (2018). “Legitimation of the Lao People’s Revolutionary Party: Socialism, Chintanakan Mai (New thinking) and reform”. *Journal of Contemporary Asia*, 48(5): 717-738.

## ภาษาลาว

Laonews. (2021). **5 Vietngan tontor teelattabanchutmai janenpatibat**. [Online]. Retrieved from [https://laonews.net/9447/?fbclid=IwAR1a87MiSbZKOEKmoRup7aRK-BKCKB7mUw\\_T8xq\\_LYU4GcYD8gBPU85kvdY](https://laonews.net/9447/?fbclid=IwAR1a87MiSbZKOEKmoRup7aRK-BKCKB7mUw_T8xq_LYU4GcYD8gBPU85kvdY). (Accessed 20 April 2021).

Ministry of Finance. (2021). **Kongprachumvietnganpangarn lae garnnguen pachampee 2020 lae tidtanggaparn pachampee 2021**. [Online]. Retrieved from <https://www.mof.gov.la/index.php/2021/02/06/kongpasoum-2020-2021-longtuean-karnngern>. (Accessed 17 April 2021).

- Sapha Heng Xat. (2021). **Lattaban kamnod 6 paomai garnpattanasettakit-sangkon hangsat krangtee IX.** [Online]. Retrieved from <http://na.gov.la/index.php?r=site/detailnews&id=457>. (Accessed 21 April 2021).
- Vientiane Times. (April 15, 2020). **Nayok thalang: Kamsanglektee 06/PM Chakaeyaopaituemeeek 14 wan.** [Online]. Retrieved from <https://www.vientianetimeslao.la> (Accessed 21 April 2021).